

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten leikkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka sijaitsee The Western Workmen's Pub. Co:n kustantamana.

Huoneusto sijaitsee 10:n ja Duane katu-
kujen kulmassa. Puhelin 365.

Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran.
Naimailmoituksista \$1.00 ensimmäiseltä tuu-
malta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta liialta.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN

1 vuosikerta \$1.00, puoli vuotta 60c

CANADAAN

1 vuosikerta \$1.25, puoli vuotta 75c

SUOMEEN

1 vuosikerta \$1.50, puoli vuotta 80c

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE.)

Organ of the Finnish Working Women in
America, Published every Tuesday by The
Western Workmen's Publishing Co.
Advertising rates 50c per inch per insertion.

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:

One year \$1.00, 6 months 60c

IN CANADA:

One year \$1.25, 6 months 75c

IN FOREIGN COUNTRIES:

One year \$1.50, 6 months 80c

ADDRESS:

TOVERITAR

Box 99, Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th,
1911, at the Post Office at Astoria, Oregon,
Under the Act of March 3rd, 1879.

TOIMITUS

Selma Jokela-McCone

231½ Oak St., Portland, Ore

Toverittaren yksityisnumerojen
hinta on viisisenttiä kappale pait-
si niputtain ostain, jolloin ne ovat
(viisi kappaletta ja siitä ylös-
päin) kaksi senttiä kappale.

Toverittaren tilaajaluettelo osoit-
taa seuraavaa:

Uusia tilauksia 120
Uudistuksia 44
Katkennut 94

Vai emme saisi tietää

Toveritar, aikaansa seurannee-
na lehtenämme on myöskin main-
nintanut joskus lyhyesti lapsirajo-
tuskysymyksestä. Onpa se si-
sällynyt jonkun asiaa käsittelevän
kirjotuksenkin.

Sitä ei olisi erään herrasmie-
hen mielestä saanut tehdä. Rai-
vaajan "Päivästä päivään" toi-
mittaja on mielikarvauksella teh-
nyt sen havaimon, että Toveri-
tar ei pysyäkään puhdasoppisena
aa-a-hyssä-lullan laulajana naisil-
le yhden naisille tärkeimmän s.o.
sukupoli- ja jälkeläisten synny-

KAHVI-JUTTUJA

Jopa taaskin viime viikolla
on päästy Toverittaren tilausten
hankkimisessa paremmin oikealle to-
lalle. Uusia tilauksia on lähetetty
108. Koetetaampas tästä edespäin
pysyä joka viikko toisella sadalla.
Uudistuksiakin on lähetetty 50, mut-
ta katkeamaan on päästetty koko-
naista 61 tilausta. Muistakaa uu-
distaa ajoissa oma tilauksenne ja
naapurienne tilaukset.

Mutta älkää lähettäkö tilauksia ei-
kä tilausten uudistuksia toimitukse-
lle. Lähettäkää kaikki tilaukset ja
osotteiden muutokset suoraan kont-
toriin, ne kuuluvat sinne. Toimituk-
sella ei ole niiden kanssa mitään tekemistä.

Joko olette tilanneet Lasten Ke-
vään, 1916? Tehkää tilauksenne a-
joissa! Tilatkaa niitä suuremmissa
erissä myyttäväksi paikkakunnallanne.
Käykää sitten kaupittelemassa
niitä nille n.k. vanhoillislillekin. O-
len huomannut, että lasten julkaisu-
jen avulla voi monessa tapauksessa
vaikuttaa vanhempiinkin paremmin

tyskysymyksen suhteen, vaan
koettaa ohjata luokkamme kär-
simyssiskoja tulemaan tietoiseksi
noista. Minään purkauksena,
tai erikoisvirtauksena se ei ole
lehtemme palstoja täyttännyt,
mutta senlaiseksi se tulee Rai-
vaajassa esittää saadakseen poh-
jaa lehtemme ojennukselle.

On enempi kuin naisia yrit-
tää tuon herra-toimittajan koet-
taa osoittaa, että Malthuisimi olisi
näytellyt lehdessemme luokka-
taistelija köyhälistön pelastusliik-
keen osaa, mutta sanansa herra
toimittajan täytyy jollakin silata
ja mikä olisikaan arvoisan kir-
jottajan tälle asialle todellisia
motiiveja peittävämpi kun syyt-
tää köyhälistöliikkeen vääristä
taistelu-aseistamme lehteämme.

"Kädenliike kuuhan on kaunis,
mitä uhrin liikuttais, ja työläis-
nainen on jo niin kauvan uhrina
ollut ja olkoon sitä edelleen." Sitä
ja vain sitä huokuu moist
ojennukset, vaan kun on vii-
sas, niin se on kätkevä kaunii-
seen fraasiin.

Luokkataistelu ja köyhälistön
liike ei ole fraasi, vaan noin pe-
tollisesti käytettynä ne on vielä
pahempaa. Ilme ettei arv. her-
ra sylje silmille toveri N. R. af
Ursinia, sillä hän on myös tuosta
asiasta kirjottanut ja puhunut
samassa hengessä kun mitä siitä
on Toveritarsessakin mainittu ja
vielä paljon yksityiskohtaisem-
min ja enemmän kun mitä leh-
dellämme on ollut tilaisuutta ja
mahdollisuutta siitä puhua.

Mutta amerikalainen toveritar
New York Callin sunnuntai-
numeroissa on puhunut ja häntä
pitää myös iskeä. On ehken e-
sittänyt Mrs. Sangerin tyhön liian
voimakkaan väreän ja siihen on
mukava lyödä. Mutta kun sa-
massa lehdessä miehet ovat jos-
kus puhuneet Meksikon taistelu-
jen tuloksena olevan sosialistisen
yhteiskunnan tai jotain muuta
yhtä tyhmää, niin siitä ovat ol-
leet "Eenokit" hiljaa.

Kuulkaas, hyvät ojennuksen
antajat! Me naisetkin ajomme
tulla ihmisiksi, ja me tulemme!
Turhaa on teidän sitä estää.

TYÖLÄISÄITL

Työläisäiti ei ole kai lukenut
kyllin tarkkaan tuota Raivaajan
kuin minkään muunlaisen kirjallisu-
uden avulla.

Vapuksi ilmestyy Toveritar taas
suurikokoisena juhlanumerona. Tätä
numeroa sopisi tilata tukutta ja le-
vittää, joko myymällä yksityisnume-
roita juhlatilaisuuksissa tai sitten le-
vittämällä vapaina lentolehtinä.

Erehtyneet ovat ne henkilöt ja o-
sastot, jotka luulevat paikkakunta-
kirjeiden Toveritarsessa myöhästy-
vän siitä syystä, että ne täällä jäisi-
vät vartomaan vuoroaan. Niin ei
ole laita. Kaikki kansankirjeet pan-
naan aina lehteen niin tuoreina kun
ne tänne ehtivät. Ainoastaan artik-
kelit ja muut sellaiset kirjotukset,
jotka eivät ole uutisluonteisia, jät-
etään tilaansa odottamaan. Vika on
kirjeenvaihtajissa silloin kun paikka-
kuntakirjeet myöhästyvät. Esim. jos
johonkin numeroon ajottu kirje saa-
puu tänne vasta silloin kun lehti on
jo painettu, niin ei sitä kirjettä var-
ten voi lisälähteä painaa, vaan täy-
tyy sen odottaa koko viikko seuraa-
vaa lehteä. Ja uutiset monasti jo
kirjottaessa ovat monen päivän van-
hoja, niin sillä tavalla ne sitten tu-
levat lukijoille vanhoina. Kirjeen-

"Päivästä päivään" kirjotusta.
Siinä ei tehdä varsin niin ankaria
syytöksiä Toveritarta vastaan.
Sanotaan vaan että Toveritarkin
on "huvikseensa ottanut siitä pu-
huakseen." Ja tämä miehen kir-
jottamana voimme me hyvin ym-
märtää ja antaa anteeksi. Miehet
mahdollisesti voivat tästä asiasta
puhua huvikseen lukuunottamatta
niitä miehiä joita asia on sattun-
ut persoonakohtaisesti koske-
maan niin kipeästi, että asia ei
enään huvita. Muuten eivät mie-
het näitä asioita ymmärrä enem-
män yksityisinä kuin yhteiskun-
nallisenakaan. Kysymyksenä ei-
vätkä voi luulla, että kukaan si-
tä puhuisi muuta kuin "huvik-
sensa."

Asia nyt on sillä tavalla, että
tässä ei ole kysymys "tannerilai-
sudesta" eikä "Malthuisimista,"
vaan kysymyksestä, joka koskee
katkeran läheltä työläisnaisia ja
miehiä ei vaan yksilöinä, mutta
myöskin luokkana. Eikä New
York Call ole ainoa englanninkie-
linen lehti, joka asiasta puhuu,
vaan niitä on kymmeniä muita,
jopa satojakin. Eikä Toveritaren
toimittaja ole ainoa suoma-
lainen nainen, joka voi englan-
ninkielä lukea. Ja että asia on
aivan yleisen huomion alainen ja
paljon puhuttu osoittaa sitä, et-
tä sillä täytyy olla yhteiskunnal-
liset syyt, jonka seuraukset ovat
käyneet niin raskaiksi, että sii-
hen on täytynt jo porvarillisten
reformistien käydä käsiksi.

Tiedämme mitä merkitsee sut-
uri lapsijoukko köyhälle työläis-
miehelle ja vaimolle, mutta tämä
ei ole pääasiallinen syy, miksi si-
tä on ruvettu niin yleisesti puhu-
maan. Asialla on toinenkin puoli
ja montakin puolta.

Ensiksikin suuri joukko työ-
läisnaisia on niin heikontunut,
että eivät voi imeä lapsiaan,
jos niitä tulee niin tiheään kun
"jumala niitä siunaa." Täytyy
syöttää pullolla. Pullolla ruoki-
tut lapset usein kuolevat, liian
usein nekin, jotka eloon jäävät
ovat yhdeksässä tapauksessa
kymmenestä henkisesti tylsempiä
kuin rinnalla ruokitut lapset.

Toiseksi on miltei yleisenä ta-
pana sikiöiden ulosajaminen
vaihtajien tulisi muistaa, että Tove-
ritar on vain viikkolehti eikä päivä-
lehti. Että Toveritar painetaan joka
viikon maanantaina. Ja että kirjeet
tulee olla viimeistään päivää ennen
toimituksella, sillä ne täytyy korjata
ja lotoa myskin ennenkuin niitä voi-
daan lehteen painaa, ja koska siellä
Toverin pajassa on muutakin lato-
mista ei vaan Toveritar, niin ei Tove-
ritarta voi paljoa yhtenä päivänä la-
toa.

Muistakaa siis, että lähettätte lta-
mapuhvime keskivaltioista vähintään
viikkoa ennen sen lehden ilmestymis-
päivää, johon lta mapuhvime on ai-
jottu ja idän valtioista ja Canadasta
tulee lähettää lta mapuhvit puolitoi-
ta, kaksi, kaksi ja puoli jopa kolme-
kin viikkoa ennen sen lehden ilmes-
tymistä, johon ne ovat ajottu.

Vaikka Toverittaren toimitus asu-
si Toverin painossa, niin eivät ne
kirjeet sen pikemmin ehdi lehteen,
jos eivät kirjeenvaihtajat pidä lukua
siltä milloin he kirjeensä lähettävät.
Kirjeenvaihtajien tulisi ottaa huomi-
on myöskin paikallinen postikulku,
sillä muutamista paikoin lännen val-
tioistakin vilpuy posti kokonaisen vii-
kon ja toisinaan pitemmänkin aikaa
matkalla.

SELMA-TXTI.

paikkakunnilla, missä löytyy
puoskareita, jotka sitä ammattia
harjoittavat. Ja tämä se on se
kaikista katkerin puoli asiassa,
sillä se koskee niin miestä kuin
vaimoakin. Mies joka ansaitsee
pientä palkkaa, joutuu maksa-
maan puoskarille viisikinkym-
mentä dollaria kerralta. Eikä
suinkaan hänen lääkärinlaskunsa
siihen lopu, mutta vaimon mene-
tetyt terveyden takia, joutuu
hän maksamaan lääkärinlaskuja
jatkuvasti. Puoskarit eivät il-
mota, mikä vaara siinä on nai-
selle tarjona. Sellaisista neu-
voista voisi heidän tuottava am-
mattinsa kärsiä.

Sadat ja tuhannet äidit vuosit-
tain menettävät henkensä tässä
epätoivoisessa taistelussa köy-
hyttä vastaan, ja monelta jää
ne ennen syntyneet lapset, jotka
vanhemmat tämän menettelyn
kautta toivoivat puutteesta pe-
lastavansa, kurjuutta kärsimään.

Ja paitsi kaikkia näitä kärsi-
myksiä ja kurjuutta, mitä tietä-
mättömyys työläisnaisille ja mie-
hille tuottaa, se vie naiselta ei
ainoastaan ruumiillisen tervey-
den, mutta monessa tapauksessa
jättää se naisen henkisestikin tyl-
semmäksi.

Ja me hyvin tiedämme, että
työläisnaiset niinkuin miehetkin
tarvitsevat sekä ruumiilliset että
henkiset voimansa yhtähyvin
kuin he tarvitsevat kaikki mah-
dollisesti liikenemään olevat va-
rat taistelussa parempien olosu-
hteiden puolesta. Jos kerran per-
heenisälle on lyhyempi työpäivä
tarpeen, että hän voisi valistaa
itseään, niin eikö se ole aivan
yhtä välttämätön myöskin per-
heenäidille, jolla paitsi itseään,
on myöskin lapset ohjattavanaan.
Ainoa keino, paitsi sitä, että mies
saa korkeamman palkan ja ly-
hyemmän työpäivän, perheenäi-
din työpäivän rajottamiseen on
terveellinen ja järjellinen lapsien
luvun rajottaminen. Silloin voi
vaimo myöskin paremmin auttaa
miestään tämän taistelussa pa-
rempien olosuhteiden puolesta,
ei ainoastaan sen, joka joskus tu-
levaisuudessa saavutetaan, mutta
nyt tänäpäivänä tämänpäiväisek-
si hyödyksi.

En tahdo väittää, että ehkäisy-
oppi olisi mikään työväenliik-
keen pelastuskeino, mutta sen
väitän, että tämä lapsien luvun
rajottamiskysymys ei ole enään
yksityisasiä, ja että tietoisuus
lapsien luvun terveellisestä ra-
jottamisesta olisi yksi vilallinen
apukeino työväestön aseman pa-
rantamiseen.

Voisin vielä kertoa niistä kau-
heista henkisistä kärsimyksistä,
mitä rikollinen lasten luvun ra-
jottaminen — sikiöiden ulos-ajo
— äideille tuottaa, (asia, jota har-
vat miehet voivat käsittää), mut-
ta riittänee jo tämäkin.

Itsepuolestani olisin iloinen,
jos tästä asiasta ei tarvitsi pu-
hua mitään, sillä "huvittava" a-
sia se ei suinkaan ole. Se on
yksi mitä surullisimpia, mitä
katkerimpia asioita maailmassa
— ja ennenkaikkea se koskee
meitä työläisiä kaikista lähim-
min, niin miehiä kuin naisiaikin.

Ja siksi, että juuri tämä asia
käy päiväpäivältä — olosuhteiden